

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 179 (XXIII) — Nr. 853

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 2 decembrie 2011

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE		
221.	— Lege pentru modificarea alin. (2) al art. 29 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.....	2
861.	— Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea alin. (2) al art. 29 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.....	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320 ¹ din Codul de procedură penală.....	3–10
★		
	Opinie separată	11
	Decizia nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320 ¹ alin. 1 din Codul de procedură penală	12–16
DECIZII ALE PRIMULUI-MINISTRU		
128.	— Decizie privind numirea doamnei Christiane Gertrud Cosmatu în funcția de subsecretar de stat la Departamentul pentru Relații Interetnice.....	16

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE**pentru modificarea alin. (2) al art. 29 din Legea nr. 350/2001
privind amenajarea teritoriului și urbanismul**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Alineatul (2) al articolului 29 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10 iulie 2001, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Certificatul de urbanism trebuie emis pentru adjudecarea prin licitație a lucrărilor de proiectare și de execuție a lucrărilor publice, precum și pentru întocmirea documentațiilor cadastrale de comasare, respectiv dezmembrare a terenurilor în cel puțin 3 parcele, atunci când operațiunile respective au ca obiect împărțeli ori comasări de parcele solicitate în scopul realizării de lucrări de construcții și de infrastructură, precum și constituirea unei servituți de trecere cu privire la un imobil. În cazul vânzării sau cumpărării de imobile, certificatul de urbanism cuprinde informațiile privind consecințele urbanistice ale operațiunii juridice, solicitarea certificatului de urbanism atunci când operațiunile de împărțeli ori comasări de parcele fac obiectul ieșirii din indiviziune este facultativă, cu excepția situației în care solicitarea este făcută în scopul realizării de lucrări de construcții și/sau de lucrări de infrastructură.”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, în condițiile art. 77 alin. (2), cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,

PREȘEDINTELE SENATULUI

IOAN OLTEAN**MIRCEA-DAN GEOANĂ**

București, 29 noiembrie 2011.

Nr. 221.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii pentru modificarea alin. (2)
al art. 29 din Legea nr. 350/2001
privind amenajarea teritoriului și urbanismul**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (3) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru modificarea alin. (2) al art. 29 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 28 noiembrie 2011.

Nr. 861.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 1.470**

din 8 noiembrie 2011

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹
din Codul de procedură penală**

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Iosif Olimpiu Bălaj în Dosarul nr. 8.952/271/2008 al Judecătoriei Oradea — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 4.773D/2010, de Dana Gyula și Forgacs Adalbert în Dosarul nr. 3.599/84/2010 al Tribunalului Sălaj — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 78D/2011, de Laurențiu Pop, Robert Adrian Șarga, Alexandru Kalman Șarga și Dan Mircea Ciprian Ilie în Dosarul nr. 8.709/296/2010 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului nr. 163D/2011, de Cristian Mihai Vosloban în Dosarul nr. 2.097/197/2010 al Judecătoriei Brașov și care formează obiectul Dosarului nr. 188D/2011, din oficiu de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale și de familie în Dosarul nr. 12.057/118/2010 și care formează obiectul Dosarului nr. 307D/2011, de Florin Vișcă în Dosarul nr. 5.774/271/2009 al Judecătoriei Oradea — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 324D/2011, de Homer Cornel Dumitru în Dosarul nr. 13.413/281/2010 al Judecătoriei Ploiești — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 372D/2011, de Dragoș Rusu în Dosarul nr. 1.632/321/2010 al Tribunalului Neamț — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 494D/2011, de Aurelian Mihai M. Tomulescu în Dosarul nr. 1.414/280/2011 al Judecătoriei Pitești — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 515D/2011, de Iulian Fentzel în Dosarul nr. 1.138/233/2011 al Judecătoriei Galați și care formează obiectul Dosarului nr. 597D/2011 și de Ciprian Gorocilă în Dosarul nr. 8.336/212/2011 al Judecătoriei Constanța — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 1.013D/2011, conexe prin Încheierea din 11 octombrie 2011 și repuse pe rol prin Încheierea din 20 octombrie 2011.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 11 octombrie 2011, în prezența reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea, în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat pronunțarea pentru data de 13 octombrie 2011 și, respectiv, 20 octombrie 2011. De asemenea, prin Încheierea din 20 octombrie 2011, Curtea, având în vedere imposibilitatea constituirii majorității prevăzute de art. 51 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 47/1992, a repus cauza pe rol pentru data de 8 noiembrie 2011.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

În Dosarul nr. 163D/2011, autorii excepției Dan Mircea Ilie și Robert Adrian Șarga au depus cereri prin care învederează Curții că nu doresc să se prezinte, solicitând judecata în lipsă.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor criticate este neîntemeiată. Astfel, în opinia sa, dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală reprezintă o normă mixtă, procesuală și materială, ale cărei efecte de drept material nu se produc decât condiționat de îndeplinirea condițiilor procesuale. Dimensiunea de drept substanțial a unei asemenea dispoziții este incontestabilă (fapt stabilit și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei*, nr. 2, paragraful 113), însă nu trebuie ignorată niciun moment condiționarea procesuală a acesteia și, prin urmare, caracterul determinant al condițiilor procesuale asupra efectelor de drept material. Scindarea normei printr-o analiză unilaterală, ignorând intercondiționalitatea existentă, este un raționament carent prin premisa falsă de la care pornește și care nu poate duce, pentru acest motiv, decât la concluzii false. În consecință, analiza problemei de neconstituționalitate a acestei norme nu poate fi decât una întemeiată pe abordarea acesteia în ansamblul său.

Se susține că modificarea normelor cu natură mixtă produce întotdeauna „tensiuni” în raport cu anumite accepțiuni ale egalității, respectiv egalitatea materială (o egalitate prin lege, care nivelează/corectează inegalități de fapt și tinde spre o egalitate a rezultatelor; un standard de egalitate care se justifică a fi utilizat în materie de măsuri de protecție socială, așa cum Curtea Constituțională a mai făcut-o, dar a cărui utilizare în materie de măsuri de politică penală este inadecvată) și egalitatea strictă (care tinde spre uniformitate). Or, a aplica standardul egalității materiale, respectiv al celei stricte creează situații inacceptabile — orice modificare a instituțiilor cu natură mixtă ar trebui să fie însoțită de o repunere în discuție a cauzelor definitiv judecate pentru a li se asigura și acestora beneficiul legii noi, favorabile; o insecuritate a raporturilor juridice, o perpetuă nedefinitivare a acestora.

Pe de altă parte, utilizarea datei săvârșirii infracțiunii drept criteriu de identificare și analiză a caracterului asemănător sau diferit al situațiilor juridice cărora le este aplicabil un anume tratament juridic este apreciată ca fiind inadecvată, întrucât extinde recunoașterea unui drept la clemență (în cazul deciziilor nr. 86 și nr. 89 din 27 februarie 2003), respectiv un drept la reducerea pedepsei (în prezenta cauză), tratându-le ca și când ar fi de nivel constituțional. Or, asemenea chestiuni nu sunt drepturi, ci, cel mult, vocații, în măsura îndeplinirii unor condiții pe care legiuitorul are libertatea de a le stabili, sub rezerva de a nu aduce atingere unor drepturi recunoscute constituțional, de a nu crea diferențe care să nu aibă o justificare obiectivă și rezonabilă.

În astfel de situații ar fi adecvată utilizarea unui criteriu de apreciere a gradului de asemănare a situațiilor obiective, care poate fi scopul urmărit, și nu data săvârșirii infracțiunii. Din perspectiva scopului legii, situațiile sunt diferite, întrucât

justificarea acestei diferențe este obiectivă și rezonabilă (cei ce își asumă o procedură simplificată renunță la o serie de garanții procesuale, li se propune/ofere o reducere a limitelor de pedeapsă, cu precizarea că asumarea unei astfel de proceduri, pentru a fi eficientă, trebuie să aibă loc până la un anumit moment procesual), scopul urmărit este legitim (reducerea duratei procedurilor, oferindu-se un avantaj celor care optează pentru această procedură) și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate (procedura simplificată cu caracteristicile sale, inclusiv reducerea pedepsei) și scopul vizat (scurtarea procedurilor).

Or, din perspectiva scopului legii, dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală își demonstrează caracterul rezonabil și absența arbitrarului. Toate persoanele aflate în ipoteze de incidență a normei sunt beneficiarele unui tratament juridic identic; acesta este și un considerent de principiu al jurisprudenței Curții Constituționale, care, nu o dată, a validat opțiunea legiuitorului. Prin urmare, nu ar fi o premieră jurisprudențială o analiză din perspectiva egalității formale — care conferă vocație universală numai în interiorul contururilor trasate de lege, o egalitate în cadrul legii cu reguli juridice egale în interiorul limitelor pe care le fixează, nu însă și rezultate egale — și a celei relative, care tinde spre proporționalitate, iar nu spre uniformitate. Pe baza unei asemenea analize, reprezentantul Ministerului Public a conchis asupra caracterului constituțional al dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală prin raportare la art. 16 din Constituție referitor la *Egalitatea în drepturi*.

Pe de altă parte, apreciază că principiul legii penale mai favorabile nu este o componentă a principiului legalității (art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale) și nu face parte din această exigență a statului de drept și, cu atât mai mult, nu poate fi considerat corolarul acestuia. Este un alt fel de normă, care exprimă alegerea ce reflectă evoluția unui proces social în curs în materia dreptului penal. Acest principiu limitează aplicarea dreptului penal, protejând avantajele de care beneficiază justițiabilii în cazul adoptării unor legi privind fondul cauzei după comiterea infracțiunii și care sunt aplicabile atâta vreme cât cauza este în curs de judecată. Acest principiu decurge din politica sau din alegerea pe care o exercită statul în materie penală în cadrul competenței sale discreționare.

Acesta este un argument suplimentar în aprecierea constituționalității textului legal criticat din perspectiva voinței legiuitorului, a scopului legii care nu este decât o măsură de politică penală menită să accelereze procedurile judiciare penale, iar nu din perspectiva datei săvârșirii infracțiunii. Criteriul propus are în vedere interesul general și corespunde naturii dispoziției, care, așa cum s-a arătat, este o măsură de politică penală, și nu una, de exemplu, de protecție socială, unde criteriul individual al interesului personal primează. Or, a folosi criteriul datei săvârșirii infracțiunii este identic cu a face să prevaleze, în materie de politică penală, interesul persoanei inculpate în detrimentul interesului general, al colectivității.

Prin urmare, dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală nu aduc atingere prevederilor art. 15 alin. (2) din Constituție.

Cât privește susținerea încălcării drepturilor la un proces echitabil, a dreptului la apărare și a prezumției de nevinovăție, reprezentantul Ministerului Public menționează faptul că instituția procedurii simplificate (într-o reglementare similară celei din dreptul național) a fost supusă controlului de convenționalitate exercitat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, când, prin Hotărârea din 30 noiembrie 2000, pronunțată în *Cauza Kwiatkowska împotriva Italiei*, nu a identificat elemente de încălcare a art. 6 paragrafele 1, 2 și 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv a art. 2 din Protocolul nr. 7 la aceasta.

În concluzie, s-a apreciat că o decizie de admitere a excepției de neconstituționalitate formulate echivalează cu anularea hotărârilor pronunțate cu aplicarea art. 320¹ din Codul de procedură penală, reluarea judecării acestor cauze, ceea ce va conduce nu la accelerarea procedurilor, ci la dilatarea lor. Mai mult, va trebui recunoscută și aplicarea retroactivă în cauzele definitiv judecate, deoarece între cauzele nedefinitive în care s-a depășit momentul citirii actului de sesizare și cele definitiv judecate nu există nicio diferență din perspectiva datei săvârșirii infracțiunii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 9 decembrie 2010, 16 decembrie 2010, 18 ianuarie 2011, 14 decembrie 2010, 18 februarie 2011, 8 februarie 2011, 10 martie 2011, 7 aprilie 2011, 11 aprilie 2011, 23 martie 2011 și 17 iunie 2011, pronunțate în dosarele nr. 8.952/271/2008, nr. 3.599/84/2010, nr. 8.709/296/2010, nr. 2.097/197/2010, nr. 12.057/118/2010, nr. 5.774/271/2009, nr. 13.413/281/2010, nr. 1.632/321/2010, nr. 1.414/280/2011, nr. 1.138/233/2011 și nr. 8.336/212/2011, **Judecătoria Oradea — Secția penală, Tribunalul Sălaj — Secția penală, Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori, Judecătoria Brașov, Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale și de familie, Judecătoria Oradea — Secția penală, Judecătoria Ploiești — Secția penală, Tribunalul Neamț — Secția penală, Judecătoria Pitești — Secția penală, Judecătoria Galați și, respectiv, Judecătoria Constanța — Secția penală au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală.**

Excepția a fost ridicată în aceste dosare având ca obiect cauze penale aflate în momente procesuale diferite (fond, apel, recurs și contestație la executare) de Iosif Olimpiu Bălaj, Dana Gyula, Forgacs Adalbert, Laurențiu Pop, Robert Adrian Șarga, Alexandru Kalman Șarga, Dan Mircea Ciprian Ilie, Cristian Mihai Vosloban, din oficiu de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale și de familie, Florin Vișcă, Homer Cornel Dumitru, Dragoș Rusu, Aurelian Mihai M. Tomulescu, Iulian Fentzel și Ciprian Gorocilă.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 15 referitor la *Universalitatea legii*, ale art. 16 privind *Egalitatea în drepturi* și ale art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție*, ale art. 23 alin. (1) privind prezumția de nevinovăție, ale art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, ale art. 53 privind *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți* și ale art. 124 alin. (2) referitor la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției, precum și ale art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind *Dreptul la un proces echitabil*, deoarece nu stabilesc procedura de aplicare în timp în vederea neîngrădirii art. 14 alin. 1 și art. 15 alin. 1 din Codul penal referitoare la aplicarea obligatorie ori facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive, tratând diferit persoanele în funcție de momentul apariției legii. Astfel, inculpații trimiși în judecată și judecați pentru o faptă sunt discriminați în raport cu inculpații trimiși în judecată pentru aceeași faptă și pentru care nu s-a dat citire actului de sesizare. Este posibil ca două persoane să săvârșesc în aceeași zi două fapte identice, însă față de una să fi început cercetarea judecătorească, iar față de alta nu. Consideră că posibilitatea de a beneficia de această cauză de reducere a pedepsei ar trebui acordată tuturor persoanelor aflate în stare de judecată.

Totodată, textul a fost redactat lacunar, nefăcându-se referire la starea de recidivă a inculpaților în situația aplicării art. 320¹ din Codul de procedură penală, iar, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, inculpatul nu putea beneficia de reducerea cu o

treime din pedeapsă și de admisibilitatea probei cu înscrisuri în circumstanțiere.

Nu se mai poate vorbi de existența unui proces echitabil atâta vreme cât art. 320¹ alin. 4 din Codul de procedură penală condiționează aplicarea procedurii simplificate și a dispozițiilor de individualizare legală a pedepsei prin reducerea limitelor speciale de soluția viitoare pe care instanța de judecată este obligată să o adopte, respectiv stabilirea unei pedepse — care nu se poate stabili decât ca urmare a condamnării. Or, asemenea condiție neagă inculpatului dreptul la apărare și prezumția de nevinovăție.

Totodată, prin dispoziția criticată s-a legiferat un veritabil acord cu privire la tragerea la răspundere penală încheiat între subiectul activ al raportului juridic penal și instanță. O asemenea posibilitate are un profund caracter injust, deoarece nu permite inculpatului să fie judecat de o instanță independentă și imparțială. Astfel, admitând cererea de judecare în procedură simplificată, instanța se află în situația de a se antepunuta asupra soluției ce urmează a fi dată, întrucât condiția „date suficiente pentru aplicarea unei pedepse” o obligă să pronunțe numai soluții de condamnare, deși este posibil ca în cauză să se constate existența unor impedimente privitoare la tragerea la răspundere penală sau să se constate incidența vreunui din cazurile prevăzute la art. 10 din Codul de procedură penală.

În sfârșit, dispozițiile legale criticate au un pronunțat caracter echivoc, creând o reală confuzie cu privire la obiectul recunoașterii. Astfel, pe de o parte, inculpatul poate recunoaște doar săvârșirea obiectivă a faptelor reținute în actul de inculpare sau, pe de altă parte, prin aplicarea procedurii simplificate, poziția sa echivalează cu un veritabil acord cu privire la tragerea la răspundere penală, în condițiile în care vinovăția nu face parte din latura obiectivă a elementelor constitutive ale infracțiunii, ci reprezintă latura subiectivă a conținutului constitutiv al faptei penale, existența și forma vinovăției fiind elemente ce nu pot face obiectul unui acord, ci trebuie să rezulte din probele administrate.

Judecătoria Oradea — Secția penală, în Dosarul nr. 4.473D/2010, opinează că excepția este întemeiată, deoarece nu asigură un tratament juridic identic tuturor persoanelor aflate în situații juridice similare. Invocă Decizia Curții Constituționale nr. 86 din 27 februarie 2003, prilej cu care s-a statuat că excluderea de la beneficiul grațierii a pedepselor rămase definitive după intrarea în vigoare a legii contestate este neconstituțională.

De asemenea, prevederile art. 320¹ din Codul de procedură penală au un efect de drept substanțial, astfel că și inculpatul față de care s-a citit actul de sesizare la data apariției legii trebuie să beneficieze de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă în temeiul art. 15 alin. (2) din Constituție. Aceasta se impune cu atât mai mult cu cât cu prilejul audierii sale, dar anterior apariției Legii nr. 202/2010, inculpatul a recunoscut fapta ce i se reține. Astfel, reglementarea din noua lege constituie o cauză legală de reducere obligatorie a pedepsei și, prin urmare, este mai favorabilă inculpatului, impunându-se retroactivitatea sa.

În sfârșit, instanța mai arată că imposibilitatea inculpaților față de care s-a depășit etapa procesuală a citirii actului de sesizare de a beneficia de noile dispoziții este discriminatorie în raport cu inculpații pentru care nu s-a citit încă actul de inculpare, iar, pe de altă parte, încalcă principiul retroactivității legii penale mai favorabile.

Tribunalul Sălaj — Secția penală, în Dosarul nr. 78D/2011, contrar dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori, în Dosarul nr. 163D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece legiuitorul este în drept să stabilească regulile de procedură cu aplicabilitate

generală, dar și unele reguli speciale, derogatorii, fără ca acestea să poată fi contrare liberului acces la justiție, egalității în drepturi ori universalității legii.

Dispozițiile contestate nu afectează nici dreptul la un proces echitabil întrucât instituie norme de procedură ce duc la judecarea cu celeritate a cauzelor, iar în situația în care legiuitorul ar fi considerat necesar ca acestea să se aplice în toate cauzele indiferent de stadiul procesual, ar fi procedat în consecință, prevăzând în mod expres acest lucru.

Judecătoria Brașov, în Dosarul nr. 188D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Judecătoria Oradea — Secția penală, în Dosarul nr. 324D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, întrucât noua lege, fiind mai favorabilă, ar trebui să retroactiveze.

Judecătoria Ploiești — Secția penală, în Dosarul nr. 372D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât în practică s-a creat o diferență privind modul de aplicare, ca urmare a diferitelor momente procesuale în care s-au aflat cauzele pe rolul instanțelor la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010. Astfel, este evident că într-o cauză în care s-a trecut cu mult peste momentul procesual al începerii cercetării judecătorești instanța nu mai poate reveni, pentru a da eficiență dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală, acestea fiind norme procedurale, aplicabile numai actelor ce se produc sub imperiul lor, așa încât nu se poate vorbi de retroactivitatea legii de procedură penală și, cu atât mai mult, despre discriminarea acelora care nu pot beneficia de aceste dispoziții.

Tribunalul Neamț — Secția penală, în Dosarul nr. 494D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată întrucât, în procesul penal, sub aspect procedural, este aplicabil numai principiul imediatei aplicări a legii de procedură, ceea ce presupune că aceasta se aplică tuturor actelor efectuate în activitatea procesuală, în perioada de timp în care este în vigoare, indiferent de data săvârșirii infracțiunii pentru care se formulează acuzația penală și de data începerii procesului penal. Așadar, în materia legilor de procedură este aplicabil principiul *tempus regit actum*, neavând aplicabilitate principiul *mitior lex*.

În cazul unei succesiuni în timp a legilor de procedură nu există discriminare, deoarece legea de procedură se aplică imediat tuturor persoanelor aflate în același stadiu procesual, fără nicio diferență de tratament juridic.

Judecătoria Pitești — Secția penală, în Dosarul nr. 515D/2011, opinează că excepția este neîntemeiată.

Judecătoria Galați, în Dosarul nr. 597D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Judecătoria Constanța — Secția penală, în Dosarul nr. 1.013D/2011, opinează că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece prin instituirea momentului procesual ales în textul legal criticat se creează premisele unei discriminări între cetățeni, care, deși se găsesc în situații obiectiv identice, beneficiază de un tratament juridic diferit, ceea ce contravine prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituția României.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră, potrivit punctului de vedere transmis Curții în Dosarul nr. 4.773D/2010, că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Astfel, prin dispozițiile contestate se instituie o nouă instituție în etapa judecării în primă instanță, care presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței. În absența unor dispoziții cu caracter tranzitoriu, textul în discuție reprezintă o normă procedurală de imediată aplicare situațiilor ivite după intrarea sa în vigoare, adică doar inculpaților care până la

Începerea cercetării judecătorești pot declara personal sau prin înscris autentic că recunosc săvârșirea faptelor reținute în sarcina lor și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza urmăririi penale. Sunt excluși, așadar, de la beneficiul aplicării regulilor privind această procedură acei inculpați față de care s-a depășit etapa procesuală a citirii actului de sesizare.

Cât privește criteriul de aplicare, Avocatul Poporului observă că este determinat de o serie de elemente neprevăzute și neimputabile persoanei trimise în judecată. Astfel, indiferent de data săvârșirii faptei, durata procesului și finalizarea acestuia depind adesea de o serie de factori, cum sunt gradul de operativitate a organelor judiciare, incidente legate de procedura de citare, exercitarea sau neexercitarea căilor de atac prevăzute de lege și alte împrejurări care pot întârzia soluționarea cauzei.

Or, toți infractorii care au comis infracțiuni de aceeași categorie, anterior datei intrării în vigoare a legii, se află într-o situație identică, începerea cercetării judecătorești neavând nicio semnificație în ceea ce privește stabilirea unui tratament juridic diferențiat, deoarece aceasta depinde de factori străini conduitei procesuale a acestora.

În consecință, stabilirea unui criteriu aleatoriu și exterior conduitei persoanei trimise în judecată este în contradicție cu principiul egalității în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție. Articolul prin care se ia o asemenea măsură procesuală trebuie să se aplice tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică. Situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar aceasta trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Această soluție este în concordanță și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia orice diferență de tratament făcută între persoane aflate în situații analoage trebuie să își găsească o justificare obiectivă și rezonabilă (a se vedea Hotărârea din 13 iunie 1979 pronunțată în Cauza *Marckx contra Belgiei*).

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală cu denumirea marginală — *Judecata în cazul recunoașterii vinovăției*, introdus prin art. XVIII pct. 43 din Legea nr. 202/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, care au următorul conținut:

„Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal sau prin înscris autentic că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe, cu excepția înscrisurilor în circumstanțiere pe care le poate administra la acest termen de judecată.

La termenul de judecată, instanța întrebă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și le însușește,

procedează la audierea acestuia și apoi acordă cuvântul procurorului și celorlalte părți.

Instanța de judecată soluționează latura penală atunci când, din probele administrate, rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse.

Dacă pentru soluționarea acțiunii civile se impune administrarea de probe în fața instanței, se va dispune disjungerea acesteia.

În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea alin. 1, dispozițiile art. 334 și 340—344 se aplică în mod corespunzător.

Instanța va pronunța condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii.

Dispozițiile alin. 1—6 nu se aplică în cazul în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață.

În caz de respingere a cererii, instanța continuă judecarea cauzei potrivit procedurii de drept comun.”

Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 15 referitor la *Universalitatea legii*, ale art. 16 privind *Egalitatea în drepturi* și ale art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție*, ale art. 23 alin. (11) privind prezumția de nevinovăție, ale art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, ale art. 53 privind *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți* și ale art. 124 alin. (2) referitor la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției, precum și ale art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind *Dreptul la un proces echitabil*.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

1. Dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală reglementează *Judecata în cazul recunoașterii vinovăției*. Textul a fost introdus în Codul de procedură penală prin art. XVIII pct. 43 din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Noua reglementare urmărește să dea expresie dreptului la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, înlăturându-se o procedură judiciară îndelungată și costisitoare. Astfel, dacă în etapa judecătii în primă instanță inculpatul declară, până la începerea cercetării judecătorești, că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare al instanței și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, apare redundantă o readministrare de către judecător a aceluiași probe care au dovedit acuzația și despre care inculpatul a luat cunoștință cu prilejul prezentării materialului de urmărire penală.

O astfel de procedură se subsumează exigențelor privind celeritatea și stabilirea adevărului în cauzele penale. Termenul până la care se poate solicita procedura simplificată nu poate fi decât cel anterior începerii cercetării judecătorești, pentru că numai astfel se poate da expresie dreptului la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Dispoziții similare se regăsesc și în alte legislații, cu precădere în legislația americană. Chiar dacă acest sistem a suferit și o seamă de critici, este de observat că, deși pedeapsa aplicată ca urmare a înțelegerii judiciare este mai mică decât cea pronunțată în cazul unui proces, are totuși un efect de prevenire a fenomenului infracțional. În plus, prin condamnare se restrânge libertatea infractorului, care va rămâne sub supravegherea sistemului penal și după eliberare, iar dacă va comite o altă faptă, va fi tratat ca recidivist.

Deși țările europene au un sistem mai rigid, flexibilitatea americană a influențat unele legislații. Astfel, art. 233 din Codul de procedură penală al Norvegiei prevede că, dacă suspectul

își recunoaște fapta, va fi întrebat dacă admite că e răspunzător din punct de vedere penal. Dacă a mărturisit fără rezerve și cazul poate fi judecat în procedură accelerată, suspectul va fi întrebat dacă își dă consimțământul pentru o asemenea procedură. Conform art. 248 din același cod, dacă răspunde afirmativ, procurorul va solicita instanței competente judecarea cauzei fără punere sub acuzare, printr-o singură înfățișare. Cererea este aprobată dacă instanța nu sesizează nimic îndoielnic, iar speța se regăsește într-una din următoarele ipoteze:

a) o infracțiune care nu se pedepsește cu mai mult de 10 ani închisoare, iar acuzatul și-a mărturisit fără rezerve fapta în fața instanței, mărturisirea fiind susținută și de alte dovezi;

b) o contravenție incriminată prin art. 22 din Codul rutier, iar acuzatul pledează vinovat;

c) o contravenție incriminată prin art. 24 primul paragraf din Codul rutier, iar acuzatul pledează vinovat în fața instanței.

Conform art. 292 din același Cod de procedură penală, dacă inculpatul mărturisește în fața instanței, după înaintarea rechizitoriului, instanța va hotărî în ce măsură mai sunt necesare a fi administrate și alte dovezi.

Alte legislații (de exemplu, art. 46 paragraful 2 din Codul penal german) nu prevăd o procedură specială, ci doar reducerea limitelor de pedeapsă, ținându-se seama de conduita făptuitorului după comiterea faptei, în mod special eforturile depuse de acesta pentru a repara paguba pricinuită ori pentru a ajunge la o înțelegere cu persoana vătămată. Acestea sunt însă împrejurări care pot constitui circumstanțe atenuante, așa cum sunt prevăzute și în art. 74 din Codul penal român, și care nu au o importanță determinantă referitoare la analiza din prezenta cauză.

Revenind la speța dedusă judecării, Curtea constată că autorii excepției au criticat dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală, întrucât prin termenul instituit, respectiv „până la începerea cercetării judecătorești”, sunt afectate principiul egalității în fața legii a cetățenilor, precum și principiul aplicării legii penale mai favorabile pentru inculpații care, deși se află în aceeași situație juridică, din motive obiective independente de voința lor, pot fi sancționați diferit pentru aceeași faptă, în pofida faptului că unii dintre aceștia pot fi chiar coautori.

Așa fiind, Curtea constată că pot exista *trei ipoteze* de analiză, și anume:

— prima situație este aceea în care inculpații au fost trimiși în judecată după intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010. Cu privire la aceștia textul nu comportă niciun fel de discuție, fiind aplicabil în deplinătatea sa;

— a doua situație este aceea în care inculpații, deși au fost trimiși în judecată anterior apariției Legii nr. 202/2010, nu au depășit momentul procesual al începerii cercetării judecătorești. Și cu privire la aceștia textul este aplicabil fără niciun fel de diferențieri;

— a treia situație vizează cazul inculpaților care au fost trimiși în judecată sub imperiul legii vechi, dar care au depășit momentul începerii cercetării judecătorești. Pentru această din urmă categorie pot exista două subgrupe, respectiv inculpați care au fost judecați definitiv și inculpați care, deși judecați definitiv, se află în alte momente procesuale, cum ar fi revizuire, contestație în anulare, contestație la executare etc.

Așa fiind, analiza ce urmează a fi făcută are în vedere această din urmă situație.

A) În ce privește excepția ridicată în dosarele aflate în fond, apel și recurs, deci pentru care nu s-au pronunțat hotărârile judecătorești definitive, Curtea constată următoarele:

Dispozițiile contestate nu dispun *in terminis* cu privire la o sancționare diferită a persoanelor care se află în aceeași situație juridică. Instituția fiind nou-introdusă, implementarea ei în sistemul procesual penal poate genera, din cauza interpretărilor diferite, consecințe de anihilare a aplicării retroactive a legii penale mai favorabile pe considerente discriminatorii ce nu țin

de o anumită atitudine asumată de către inculpați ori de alte rațiuni obiective și rezonabile. Astfel de neajunsuri ar fi putut fi înlăturate prin introducerea în corpul Legii nr. 202/2010 a unor norme tranzitorii. În absența acestora, prevederile criticate, în acord cu art. 126 alin. (2) din Constituție, sunt de imediată aplicare, sens în care Curții Constituționale, fiindu-i interzis să se poziționeze în postura de legiuitor pozitiv, îi revine sarcina să analizeze conformitatea acestora, respectiv a înțelesului lor, într-o interpretare sau alta, cu exigențele constituționale. Altfel spus, prin constatarea compatibilității/incompatibilității prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală cu Legea fundamentală, Curtea Constituțională nu se substituie competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, potrivit art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală, este singura în drept să hotărască asupra **interpretării și aplicării unitare a legii**. Aceasta deoarece, în timp ce dezlegarea obligatorie dată prin recursul în interesul legii, adresându-se judecătorului, are drept scop interpretarea și, respectiv, aplicarea unitară a normei juridice, prin considerentele și dispozitivul unei decizii a Curții Constituționale se asigură conformitatea normei juridice, adică a înțelesului său ori a unei anumite interpretări sau a alteia, cu principiile și regulile constituționale. Pe de altă parte, chiar dacă printr-o decizie pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii instanța supremă dă o dezlegare obligatorie cu privire la interpretarea și aplicarea normei juridice, aceasta nu înseamnă că instanța de contencios constituțional nu poate examina constituționalitatea textului de lege în interpretarea astfel stabilită. (În același sens, a se vedea și Decizia nr. 854 din 23 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 21 septembrie 2011.)

Așa fiind, pentru o analiză fundamentată a compatibilității textului legal criticat cu dispozițiile și principiile constituționale invocate, Curtea urmează a stabili *natura juridică* a instituției consacrate prin art. 320¹ din Codul de procedură penală.

Din perspectiva conținutului, acordul de recunoaștere a vinovăției are o dublă natură — pe de o parte, este o instituție procesuală, iar pe de altă parte, este o instituție de drept material. Astfel, potrivit art. 320¹ alin. 7 teza întâi din Codul de procedură penală, „*instanța va pronunța condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii*”. Deși judecătorul este ținut de principiul cu rang constituțional al aplicării legii penale mai favorabile, Curtea constată că norma de drept penal se regăsește în corpul unei norme de procedură și este condiționată de îndeplinirea anumitor condiții procedurale.

Cât privește criteriile de delimitare a normelor de drept penal de cele de procedură penală, Curtea constată că așezarea acestor norme în Codul penal sau în Codul de procedură penală nu constituie un criteriu pentru deosebirea lor. De asemenea, dacă se ia în considerare criteriul *obiectului* de reglementare al normei, se constată că art. 320¹ alin. 7 din Codul de procedură penală este o normă care privește cuantumul pedepsei aplicabile anumitor infracțiuni, putând fi încadrată în categoria normelor de drept substanțial, și nu în categoria celor de procedură penală. La aceeași concluzie se ajunge și dacă se ia în considerare criteriul *scopului* normei, care atribuie un drept, o facultate, nefiind o normă care să reglementeze proceduri. Totodată, nu poate fi înlăturat nici criteriul *rezultatului* la care conduce norma cu privire la răspunderea penală pe care o poate înlătura, reduce sau agrava. În măsura în care aplicarea concretă a unei norme la o speță dedusă judecării, indiferent de ramura de drept căreia îi aparține, aduce o schimbare cu privire la condițiile de incriminare, de tragere la răspundere penală și de aplicare a pedepselor, aceasta va cădea sub incidența legii penale mai favorabile. Așadar, faptul că textul în discuție figurează în Codul de procedură penală nu este un impediment

în considerarea lui ca fiind o normă de drept penal susceptibilă de a fi aplicată retroactiv, în cazul în care este mai blândă.

În acest sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului când, prin Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în *Cauza Scoppola împotriva Italiei (nr. 2)*, paragrafele 111, 112 și 113, a statuat că simpla apartenență a art. 442 referitor la o procedură simplificată în Codul de procedură penală italian nu poate fi decisivă. Prin urmare, chiar dacă acesta, alături de alte articole, descrie domeniul și etapele unei proceduri simplificate, sumare, art. 442 alin. 2 din Codul de procedură penală italian are în vedere durata pedepsei care urmează a fi aplicată și care va fi redusă cu o treime. Nu există nicio îndoială că sancțiunile prevăzute de art. 442 alin. 2 din Codul de procedură penală italian sunt cele care urmează a fi impuse în cazul condamnării, fiind calificate dispoziții de fond de drept penal al căror scop a fost de descurajare. Așa fiind, instanța europeană a statuat că art. 442 alin. 2 din discuție reprezintă o dispoziție de drept penal material cu privire la durata pedepsei care urmează a fi aplicată în caz de condamnare în urma unei proceduri simplificate, intrând în domeniul de aplicare al art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Curtea este singura autoritate care are dreptul și obligația de a examina constituționalitatea prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală. Prin urmare, Curtea urmează a analiza compatibilitatea dispozițiilor legale criticate cu Legea fundamentală, pornind de la natura juridică a acestora așa cum a fost stabilită mai sus.

Este recunoscut de principiu că impunerea prin lege a unor exigențe, cum ar fi instituirea unor termene sau condiții procesuale pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, are o indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept. Prin intermediul lor se asigură ordinea de drept, indispensabilă pentru valorificarea drepturilor proprii, cu respectarea atât a intereselor generale, cât și a drepturilor și intereselor legitime ale celorlalți titulari, cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde ocrotire.

Având dezlegarea constituțională să procedeze ca atare, legiuitorul trebuie să fie preocupat ca exigențele astfel instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu antreneze o restrângere excesivă a exercițiului vreunui drept, de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența acestuia (a se vedea în acest sens Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011).

Durata procesului și finalizarea acestuia depind adesea de o serie de factori, cum sunt: gradul de operativitate a organelor judiciare; incidente legate de îndeplinirea procedurii de citare; complexitatea cazului și alte împrejurări care pot să întârzie soluționarea cauzei (de exemplu, în situația disjungerii cauzei față de un coautor, acesta, grație întârzierii finalizării fazei de urmărire penală, spre deosebire de celălalt coautor, poate apela la procedura simplificată). De asemenea, în numeroase cazuri, durata proceselor nu depinde numai de atitudinea părților care pot formula sau nu diverse cereri sau se pot afla în situații de natură obiectivă, ci se datorează unor alte circumstanțe, care țin de organizarea justiției și de gradul de încărcare a activității parchetelor și instanțelor.

Pe de altă parte, încălcarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între mijloacele folosite și scopul urmărit. Așa fiind, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă de a reglementa prin lege organică infracțiunile, **pedepsele** și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale,

legiuitorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și **condițiile răspunderii juridice pentru această faptă**. Reglementarea unui regim sancționator în funcție și de atitudinea de recunoaștere a vinovăției este expresia principiului egalității în fața legii, care impune ca la aceleași situații juridice să se aplice același regim, iar la situații juridice diferite tratamentul juridic să fie diferențiat. Prin urmare, dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală nu contravin principiului egalității în drepturi, fiind operante pentru toți inculpații aflați în aceeași situație juridică.

Referitor la critica potrivit căreia dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală contravin principiului aplicării legii penale mai favorabile, Curtea constată următoarele:

Acest principiu are în primul rând rang constituțional și, în subsidiar, rang legal, așa cum este statuat prin art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală și art. 13 din Codul penal. Pe cale de consecință, teza potrivit căreia producerea efectului în materia dreptului penal (art. 320¹ alin. 7 din Codul de procedură penală) este condiționată de îndeplinirea cerințelor de drept procesual penal (art. 320¹ alin. 1—6 din Codul de procedură penală) nu poate fi primită, deoarece principiul aplicării imediate a legii procesuale penale nu poate înfrânge principiul constituțional al aplicării legii penale mai favorabile. În esența sa, acest din urmă principiu are în vedere situațiile în care anumite infracțiuni sunt săvârșite sub legea veche, dar judecate sub imperiul legii noi.

Cât privește determinarea concretă a legii penale mai favorabile, este de observat că aceasta vizează aplicarea legii, și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și din noua lege, deoarece s-ar ajunge la o *lex tertia*, care, în pofida dispozițiilor art. 61 din Constituție, ar permite judecătorului să legifereze.

Or, dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală fiind de imediată aplicare, coroborat cu natura substanțial penală a alin. 7, este evident că acestea sunt mai favorabile atât timp cât, anterior soluționării definitive a cauzei, nu a existat posibilitatea reducerii limitelor de pedeapsă în cazul recunoașterii vinovăției. Determinarea caracterului „mai favorabil” are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: quantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă. Cu privire la aceasta din urmă pot exista deosebiri de natură (o lege prevede ca pedeapsă principală amenda, iar alta închisoarea), dar și deosebiri de grad sau quantum privitoare la limitele de pedeapsă și, evident, la modalitatea stabilirii acestora în mod concret. Sunt numeroase situațiile care impun aplicarea legii mai blânde, dar pentru care nici Codul penal și nici Codul de procedură penală nu cuprind vreo dispoziție tranzitorie. Acest fapt nu este însă de natură a nega existența principiului consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, reflectat în art. 13 din Codul penal. Prin urmare, dat fiind rangul principiului statuat de art. 15 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că acesta are caracter axiomatic și, consacrat ca atare, nu poate fi limitat de îndeplinirea unor condiții procedurale care din motive obiective nu au putut fi cunoscute de destinatarii lor.

Este îndeobște admis că procesul penal se desfășoară sub autoritatea ordinii normative de drept care capătă caracter efectiv prin constrângere și conformare.

Prin urmare, deși legiuitorul nu a prevăzut *in terminis* care este calea de urmat în cazul recunoașterii vinovăției de către inculpații care au fost trimiși în judecată sub imperiul legii vechi, dar care, depășind momentul procesual al începerii cercetării judecătorești și până la soluționarea definitivă a cauzei, se judecă potrivit noii legi, Curtea constată că, într-o atare situație, este incident principiul legii penale mai favorabile. În cazul

acestor situații tranzitorii trebuie să se țină seama de caracterul mixt al dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală, care consacră un caracter mai blând prin reducerea limitelor de pedeapsă, iar instanțelor de judecată, singurele în drept să hotărască cu privire la aplicarea legii în interpretarea constituțională astfel statuată, le revine sarcina de a stabili celelalte aspecte legate de conținutul fiecărei spețe în parte.

Totodată, Curtea constată că o dispoziție legală care a comportat abordări similare se regăsește și în art. 10 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005. Potrivit textului beneficiau de cauza de nepedepsire sau de reducere a limitelor de pedeapsă numai inculpații care au achitat integral prejudiciul cauzat până la primul termen de judecată, ceea ce a determinat existența unor critici în sensul că se încalcă principiul legii penale mai favorabile. S-a arătat că cei care au depășit acel moment procesual, în pofida principiului legii penale mai favorabile, erau discriminați în raport cu primii. Curtea a dat o dezlegare similară problemei, statuând, prin Decizia nr. 932 din 14 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 42 din 19 ianuarie 2007, că orice lege se aplică numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, care are efecte și asupra raporturilor juridice penale sau contravenționale născute anterior intrării sale în vigoare. În speța examinată, Curtea a constatat că primul termen de judecată poate fi considerat cel imediat următor datei intrării în vigoare a Legii nr. 241/2005, indiferent de faza în care se află judecarea procesului penal.

Pe cale de consecință, aceleași rațiuni sunt valabile și în ce privește procedura în cazul recunoașterii vinovăției, textul fiind constituțional în măsura în care se înțelege că până la încetarea stării de tranziție, în virtutea principiului constituțional al retroactivității legii penale mai favorabile, se aplică tuturor inculpaților care au fost trimiși în judecată înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010, dar care au depășit momentul procesual al începerii cercetării judecătorești. În acest sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei* nr. 2, paragraful 106, potrivit căreia în Europa și pe plan internațional s-a consolidat treptat un principiu fundamental al dreptului penal în sensul aplicării unei legi penale care prevede o pedeapsă mai îngăduitoare chiar dacă a fost adoptată după comiterea infracțiunii.

În concluzie, Curtea constată că **dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care nu permit aplicarea legii penale mai favorabile tuturor situațiilor juridice născute sub imperiul legii vechi și care continuă să fie judecate sub legea nouă, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.**

B) În ce privește excepția ridicată în dosarele aflate în contestație la executare, deci pentru care s-au pronunțat hotărâri judecătorești definitive, Curtea constată următoarele:

Rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești produce un efect pozitiv care constituie temeiul juridic al executării dispozitivului hotărârii și poartă denumirea de puterea lucrului judecat. De asemenea, tot ca urmare a pronunțării unei hotărâri definitive, se produce un efect negativ în sensul că împiedică o nouă urmărire și judecată pentru faptele și pretențiile astfel soluționate, fapt care a consacrat regula *non bis in idem*, cunoscută sub denumirea de autoritatea lucrului judecat.

De principiu, hotărârile penale definitive sunt susceptibile de modificări și schimbări în cursul executării numai ca urmare a descoperirii unor împrejurări care, dacă erau cunoscute în momentul pronunțării hotărârii, ar fi condus la luarea altor măsuri împotriva făptuitorului ori ca urmare a unor împrejurări intervenite după ce hotărârea a rămas definitivă. În aceste situații apare necesitatea de a se pune de acord conținutul

hotărârii puse în executare cu situația obiectivă și a se aduce modificările corespunzătoare în desfășurarea executării.

Dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, trebuie să fie interpretat în lumina preambulului la Convenție, care enunță supremația dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care prevede, printre altele, ca soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe să nu mai poată fi supusă rejudecării (Hotărârea din 28 octombrie 1999, pronunțată în Cauza *Brumărescu împotriva României*, paragraful 61). Conform acestui principiu, niciuna dintre părți nu este abilitată să solicite reexaminarea unei hotărâri definitive și executorii cu unicul scop de a obține o reanalizare a cauzei și o nouă hotărâre în privința sa. Instanțele superioare nu trebuie să își folosească dreptul de reformare decât pentru a corecta erorile de fapt sau de drept și erorile judiciare, și nu pentru a proceda la o nouă analiză. Simplul fapt că pot exista două puncte de vedere asupra chestiunii respective nu este un motiv suficient de a rejudeca o cauză. Acestui principiu nu i se poate aduce derogare decât dacă o impun motive substanțiale și imperioase (Hotărârea din 7 iulie 2009, pronunțată în Cauza *Stanca Popescu împotriva României*, paragraful 99, și Hotărârea din 24 iulie 2003, pronunțată în Cauza *Ryabykh împotriva Rusiei*, paragraful 52).

Așa cum s-a arătat mai sus, Constituția statuează cu privire la principiul aplicării legii penale mai favorabile. Fiind o construcție teoretică, principiul constituie un element fundamental sau primordial pe care se întemeiază o idee sau lege de bază, o axiomă. Aceasta din urmă este însă valabilă în anumite limite și, prin ea însăși, constituie cadrul și măsura aplicabilității sale. Astfel, în cazul pedepselor definitiv aplicate nu se mai pune problema alegerii legii mai favorabile, deoarece aceasta este, prin ipoteză, legea nouă, singura aplicabilă. Spre deosebire de situațiile tranzitorii propriu-zise, numărul criteriilor folosite pentru determinarea caracterului mai favorabil al legii noi este mai mic, ele reducându-se la limitele de pedeapsă prevăzute în cele două legi și la cauzele legale de modificare a acestor limite. Or, art. 320¹ din Codul de procedură penală nu dispune nimic cu privire la aspectele statuate de art. 14 și art. 15 din Codul penal referitoare la aplicarea obligatorie ori facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive. Prin urmare, numai în măsura în care dispozițiile legale criticate ar fi reglementat *in terminis* cu privire la intervenția unei pedepse mai ușoare care să impună reducerea sancțiunii aplicate până la maximum prevăzut de legea nouă s-ar fi putut pune problema înfrângerii legii penale mai favorabile din perspectiva art. 15 alin. (2) din Constituție reflectat în art. 14 sau, eventual, în art. 15 din Codul penal.

Așa fiind, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală referitor la judecata în cadrul recunoașterii vinovăției nu are legătură cu soluționarea cauzelor în care a fost invocată, deoarece, așa cum rezultă din denumirea sa marginală, textul are în vedere **o judecată, aparținând**, cu excepția situațiilor tranzitorii, **numai fondului** și care, deopotrivă, trebuie să fie operabilă numai până la pronunțarea unei hotărâri definitive. Prin urmare nu este susceptibilă de aplicabilitatea principiului retroactivității legii penale mai favorabile. Totodată, nu ar putea fi admisă o teză contrară, întrucât s-ar aduce atingere stabilității raporturilor juridice, în absența căreia nu se poate vorbi de o ordine de drept. Din această perspectivă, excepția de neconstituționalitate ridicată în Dosarul nr. 515D/2011 (în contestație la executare), Dosarul nr. 597D/2011 (în contestație la executare) și Dosarul nr. 1.013D/2011 (în contestație la executare) **este inadmisibilă**, deoarece, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992,

republicată, „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești [...] privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță în vigoare, **care are legătură cu soluționarea cauzei.**”

2. Curtea constată că dispozițiile art. 320¹ alin. 8 din Codul de procedură penală contravin dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Constituție referitor la dreptul la un proces echitabil în ce privește componenta referitoare la claritatea și previzibilitatea normelor juridice, pentru următoarele considerente:

Art. 320¹ alin. 8 din Codul de procedură penală dispune cu privire la posibilitatea judecătorului de a respinge cererea de recunoaștere a vinovăției inculpatului și de a continua judecata potrivit procedurii de drept comun.

O asemenea posibilitate este de principiu în acord cu actul de îndeplinire a justiției, însă, din cauza înțelesului echivoc, textul nu respectă exigențele de claritate și previzibilitate pe care trebuie să le conțină orice dispoziție normativă.

Astfel, textul nu instituie granițele înăuntrul cărora judecătorul poate respinge cererea formulată. În absența unor criterii obiective, posibilitatea acordată judecătorului se poate lesne transforma într-un abuz care nu poate fi cenzurat. Chiar dacă art. 320¹ alin. 4 din Codul de procedură penală stabilește că instanța soluționează latura penală atunci când, din probele administrate, rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse, aceasta nu echivalează cu un veritabil proces echitabil, care, în esență, are în vedere principiul aflării adevărului și respectarea tuturor garanțiilor procesuale specifice. Ceea ce prevalează nu constă în stabilirea *faptelor inculpatului* ori a *datelor cu privire la persoana sa* (criterii al căror înțeles nu au un corespondent univoc raportat la proprietatea altor termeni din materia dreptului penal ori procesual penal), ci în determinarea împrejurărilor că fapta există și că, potrivit probelor, ea a fost săvârșită de inculpat, și nu de altă persoană.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. **Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care înlătură aplicarea legii penale mai favorabile**, excepție ridicată de Iosif Olimpiu Bălaj în Dosarul nr. 8.952/271/2008 al Judecătoriei Oradea — Secția penală, de Dana Gyula și Forgacs Adalbert în Dosarul nr. 3.599/84/2010 al Tribunalului Sălaj — Secția penală, de Laurențiu Pop, Robert Adrian Șarga, Alexandru Kalman Șarga și Dan Mircea Ciprian Ilie în Dosarul nr. 8.709/296/2010 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori, de Cristian Mihai Vosloban în Dosarul nr. 2.097/197/2010 al Judecătoriei Brașov, din oficiu de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale și de familie în Dosarul nr. 12.057/118/2010, de Florin Vișcă în Dosarul nr. 5.774/271/2009 al Judecătoriei Oradea — Secția penală, de Homer Cornel Dumitru în Dosarul nr. 13.413/281/2010 al Judecătoriei Ploiești — Secția penală și de Dragoș Rusu în Dosarul nr. 1.632/321/2010 al Tribunalului Neamț — Secția penală.

2. **Admite excepția de neconstituționalitate și constată că alineatul final al art. 320¹ din Codul de procedură penală este neconstituțional.**

3. **Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală**, excepție ridicată în contestație la executare de Aurelian Mihai M. Tomulescu în Dosarul nr. 1.414/280/2011 al Judecătoriei Pitești — Secția penală, de Iulian Fentzel în Dosarul nr. 1.138/233/2011 al Judecătoriei Galați și de Ciprian Gorocilă în Dosarul nr. 8.336/212/2011 al Judecătoriei Constanța — Secția penală.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Pronunțată în ședința publică din data de 8 noiembrie 2011.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția pronunțată de Curtea Constituțională prin pct. 2 al dispozitivului deciziei sus-menționate, consider că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ alineatul final din Codul de procedură penală trebuia respinsă, pentru următoarele motive:

1. Analizând dispozițiile alineatului final al art. 320¹ din Codul de procedură penală, consider că acestea nu încalcă dispozițiile art. 21 alin. (3) din Constituție referitoare la dreptul la un proces echitabil, nefiind lipsite de claritate și previzibilitate, așa cum s-a constatat prin decizia sus-menționată a Curții Constituționale.

Este adevărat că textul în discuție lasă o marjă de apreciere instanțelor judecătorești în ceea ce privește soluționarea cererii inculpatului de judecare numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale, însă norma este suficient de clară și precisă pentru a permite destinatarului să acționeze conform conținutului prevăzut de aceasta, iar aprecierea lăsată la latitudinea judecătorului intră — în mod indiscutabil — în conținutul principiului îmfăptuirii justiției, prevăzut de art. 124 din Legea fundamentală.

În materia clarității și previzibilității unui text de lege și Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în mod constant, statuând că previzibilitatea consecințelor ce decurg dintr-un act normativ determinat nu poate avea o certitudine absolută, întrucât, oricât de dorită ar fi aceasta, ea ar da naștere la o rigiditate excesivă a reglementării (Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza *Rekvenyi contra Ungariei*, paragraful 34). Totodată, prin Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni contra României*, paragraful 35, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că însemnătatea noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul textului de lege, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. (A se vedea și Hotărârea din 28 martie 1990, pronunțată în Cauza *Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției*, paragraful 68.) Așa cum a reținut și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 1.646 din 15 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 21 ianuarie 2010, invocând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile-tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai pentru a îndepărta îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent.

2. Apreciez că posibilitatea judecătorului de a respinge cererea de recunoaștere a vinovăției și de judecare a cauzei potrivit procedurii simplificate constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și o garantare a aplicării prezumției de nevinovăție, mai ales în cazurile în care se exercită o presiune asupra inculpatului de a-și recunoaște vinovăția.

Referitor la incidența prezumției de nevinovăție în cazul unei proceduri de recunoaștere prealabilă a vinovăției, similare cu cea prevăzută de art. 320¹ din Codul român de procedură penală, este de menționat Decizia nr. 2004-492 DC din 2 martie 2004 a Consiliului Constituțional francez, prin care acesta

a statuat că — în cadrul procedurii denumite „*reconnaissance préalable de culpabilité*” — judecătorul cauzei nu poate fi ținut de acceptarea vinovăției de către inculpat, ci „îi revine sarcina să se asigure că persoana respectivă a recunoscut, liber și sincer, că este autorul faptelor și să verifice realitatea acestora”. Prin aceeași decizie, Consiliul Constituțional francez a statuat că, în cazul în care emite o ordonanță de omologare a acordului de stabilire a vinovăției, „judecătorul trebuie să verifice nu numai realitatea consimțământului persoanei, ci, în egală măsură, și sinceritatea acesteia”.

Principiul prezumției de nevinovăție tinde a proteja o persoană învinuită de săvârșirea unei fapte penale împotriva unui verdict de culpabilitate ce nu a fost stabilit în mod legal și privește ansamblul procedurii penale litigioase, fiind inclus și modul de administrare a probelor. (A se vedea Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 august 1987, pronunțată în Cauza *Nolkenbockhoff împotriva Germaniei*, paragraful 33.) Prin Hotărârea din 6 decembrie 1988, pronunțată în Cauza *Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, instanța de contencios al drepturilor omului a reținut că acuzarea trebuie să ofere suficiente probe care să fundamenteze o eventuală declarație de culpabilitate.

De altfel, o procedură similară cu cea reglementată de art. 320¹ din Codul român de procedură penală este prevăzută și în Italia, prin dispozițiile art. 421 din Codul italian de procedură penală. Astfel, în cadrul procedurii simplificate denumite „*giudizio abbreviato*”, judecătorul are posibilitatea de a respinge cererea de acordare a procedurii simplificate.

Prevederile alineatului final al art. 320¹ din Codul de procedură penală — constatate de Curte ca fiind neconstituționale — dau posibilitatea judecătorului de a respinge cererea de recunoaștere a vinovăției, caz în care instanța continuă judecarea cauzei potrivit procedurii de drept comun. Acestea constituie o aplicare a principiului constituțional al îmfăptuirii justiției de către instanțele judecătorești, consacrat de art. 124 din Legea fundamentală, neputând fi admis ca judecătorului cauzei să nu i se dea posibilitatea de a respinge cererea de recunoaștere a vinovăției atunci când, de exemplu, nu este lămurit asupra împrerjurărilor de fapt ale cauzei, considerând că judecata nu poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ci judecarea cauzei ar trebui să se facă potrivit dreptului comun. Totodată, potrivit art. 320¹ alin. (4) din Codul de procedură penală, „*Instanța de judecată soluționează latura penală atunci când, din probele administrate, rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse*”, iar, potrivit alin. (5) al aceluiași articol, „*Dacă pentru soluționarea acțiunii civile se impune administrarea de probe în fața instanței, se va dispune disjungerea acesteia*”. Prin urmare, atunci când, din probele administrate în cursul urmăririi penale, nu rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite fără niciun dubiu și atunci când nu sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse, instanța judecătorească trebuie să aibă posibilitatea de a respinge cererea de judecare în condițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală și de a reveni la judecarea cauzei potrivit dreptului comun.

În concluzie, apreciez nu numai că dispozițiile art. 320¹ alineatul final din Codul de procedură penală sunt constituționale, ci și că admiterea excepției de neconstituționalitate a acestora poate conduce la încălcarea unor drepturi și libertăți fundamentale.

Judecător,

prof. univ. dr. **Iulia Antoanella Motoc**

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.483

din 8 noiembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ alin. 1
din Codul de procedură penală

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocar	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Adrian-Marius Ciura în Dosarul nr. 11.452/271/2010 al Judecătoriei Oradea — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 4.782D/2010 și de Daniel Ciuciu în Dosarul nr. 10.631/271/2010 al Judecătoriei Oradea — Secția penală și care formează obiectul Dosarului nr. 539D/2011.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 3 noiembrie 2011, în prezența reprezentantului Ministerului Public, și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea, în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat pronunțarea pentru data de 8 noiembrie 2011.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

Prin încheierile din 15 decembrie 2010 și 15 aprilie 2011, pronunțate în dosarele nr. 11.452/271/2010 și nr. 10.631/271/2010, **Judecătoria Oradea — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală.**

Excepția a fost ridicată de Adrian-Marius Ciura și Daniel Ciuciu cu ocazia soluționării unor cauze penale.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că prevederile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală încalcă principiul aplicării legii penale mai favorabile, egalitatea în fața legii și a autorităților publice și dreptul la un proces echitabil, întrucât creează posibilitatea ca, în situația în care 2 coautori sunt trimiși în judecată în dosare diferite, cercetarea judecătorească începând pentru unul, iar pentru celălalt nu, doar acesta din urmă să beneficieze, în cazul recunoașterii vinovăției, de reducerea limitelor de pedeapsă prevăzute de lege. Mai arată că momentul începerii cercetării judecătorești poate fi influențat de factori independenți de voința inculpaților, precum operativitatea organelor de urmărire penală, îndeplinirea procedurilor de citare, cereri de amânare a judecării cauzei etc. Consideră că posibilitatea de a beneficia de această cauză de reducere a pedepsei ar fi trebuit acordată tuturor inculpaților, indiferent de faza în care se află judecarea procesului penal. Fac trimitere, în acest sens, la deciziile Curții Constituționale nr. 86/2003 și nr. 932/2006.

Judecătoria Oradea — Secția penală apreciază, în Dosarul nr. 4.782D/2010, că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, având în vedere necesitatea asigurării unui tratament juridic identic pentru persoane aflate în situații similare. Invocă, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 86/2003. De asemenea, arată că prevederile art. 320¹ din Codul de procedură penală au un efect de drept substanțial și constituie o cauză legală de reducere obligatorie a pedepsei, prin urmare noua lege penală este mai favorabilă inculpatului și trebuie să retroactiveze. Astfel, faptul că, pentru infracțiuni comise anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, inculpații față de care s-a depășit etapa procesuală a citirii actului de sesizare nu beneficiază de noile dispoziții referitoare la judecata în cazul recunoașterii vinovăției creează discriminare în raport cu inculpații față de care nu s-a citit încă actul de sesizare a instanței și, totodată, încalcă principiul retroactivității legii penale mai favorabile.

Judecătoria Oradea — Secția penală, în complet diferit, își exprimă opinia, în Dosarul nr. 539D/2011, în sensul netemeinicii excepției de neconstituționalitate, întrucât prevederile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală nu aduc nicio atingere dispozițiilor din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale invocate. Arată că prevederile de lege criticate sunt norme de procedură penală, acestea fiind de imediată aplicare, astfel că, dacă a fost începută cercetarea judecătorească înainte de data intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, prin care au fost introduse în Codul de procedură penală dispozițiile art. 320¹, inculpatul nu mai poate beneficia de procedura simplificată. Consideră că, fiind vorba de norme de procedură penală, și nu de drept penal, instanța nu poate face aplicarea legii penale mai favorabile.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că dispozițiile de lege criticate sunt neconstituționale. Arată că art. 320¹ din Codul de procedură penală reglementează o nouă instituție în etapa judecării în primă instanță, care presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței. În absența unor dispoziții cu caracter tranzitoriu, textul în discuție reprezintă o normă procedurală de imediată aplicare situațiilor ivite după intrarea sa în vigoare, adică doar inculpaților care, până la începerea cercetării judecătorești, pot declara personal sau prin înscris autentic că recunosc săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza urmăririi penale. Sunt excluși, așadar, de la beneficiul aplicării în faza urmării penale. În cazul recunoașterii vinovăției acei inculpați față de care s-a depășit etapa procesuală a citirii actului de sesizare.

În ceea ce privește criteriul de aplicare a art. 320¹ din Codul de procedură penală, arată că acesta depinde de o serie de elemente neprevăzute și neimputabile persoanei trimise în judecată, cum sunt gradul de operativitate a organelor judiciare, incidente legate de îndeplinirea procedurii de citare, exercitarea

sau neexercitarea căilor de atac prevăzute de lege și alte împrejurări care pot să întârzie soluționarea cauzei. Or, toți infractorii care au comis același gen de infracțiuni anterior datei intrării în vigoare a legii se află într-o situație identică, începerea cercetării judecătorești neavând nicio semnificație în ceea ce privește stabilirea unui tratament juridic diferențiat, întrucât aceasta depinde de factori străini conduitei procesuale a respectivelor persoane.

În consecință, stabilirea unui asemenea criteriu, aleatoriu și exterior conduitei persoanei trimise în judecată, este în contradicție cu principiul egalității în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție. Situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar aceasta trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Această soluție este în concordanță și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia orice diferență de tratament făcută între persoane aflate în situații analoage trebuie să își găsească o justificare obiectivă și rezonabilă (a se vedea Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza *Marckx contra Belgiei*).

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, care au următorul cuprins: „*Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal sau prin înscris autentic că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.*”

În susținerea neconstituționalității prevederilor art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală, autorii excepției invocă încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 15 alin. (2) privind principiul aplicării legii penale mai favorabile, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în fața legii și a autorităților publice și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și a prevederilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevederi referitoare la dreptul la un proces echitabil.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală reglementează *Judecata în cazul recunoașterii vinovăției*. Textul a fost introdus în Codul de procedură penală prin art. XVIII pct. 43 din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.

Noua reglementare urmărește să dea expresie dreptului la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, înlăturându-se o procedură judiciară îndelungată și costisitoare. Astfel, dacă în etapa judecătii în primă instanță inculpatul declară, până la începerea cercetării judecătorești, că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, apare drept redundantă

o readministrare de către judecător a aceluiași probe care au dovedit acuzația și despre care inculpatul a luat cunoștință cu prilejul prezentării materialului de urmărire penală.

O astfel de procedură se subsumează exigențelor privind celeritatea și stabilirea adevărului în cauzele penale. Termenul până la care se poate solicita procedura simplificată nu poate fi decât cel anterior începerii cercetării judecătorești, pentru că numai astfel se poate da expresie dreptului la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Dispoziții similare se regăsesc și în alte legislații, cu precădere în legislația americană. Chiar dacă acest sistem a suferit și o seamă de critici, este de observat că, deși pedeapsa aplicată ca urmare a înțelegerii judiciare este mai mică decât cea pronunțată în cazul unui proces, are totuși un efect de prevenire a fenomenului infracțional. În plus, prin condamnare se restrânge libertatea infractorului, care va rămâne sub supravegherea sistemului penal și după eliberare, iar dacă va comite o altă faptă, va fi tratat ca recidivist.

Deși țările europene au un sistem mai rigid, flexibilitatea americană a influențat unele legislații. Astfel, art. 233 din Codul de procedură penală al Norvegiei prevede că, dacă suspectul își recunoaște fapta, va fi întrebabil dacă admite că e răspunzător din punct de vedere penal. Dacă a mărturisit fără rezerve și cazul poate fi judecat în procedură accelerată, suspectul va fi întrebabil dacă își dă consimțământul pentru o asemenea procedură. Conform art. 248 din același cod, dacă răspunde afirmativ, procurorul va solicita instanței competente judecarea cauzei fără punere sub acuzare, printr-o singură înfățișare. Cererea este aprobată dacă instanța nu sesizează nimic îndoielnic, iar speța se regăsește într-una din următoarele ipoteze:

a) o infracțiune care nu se pedepsește cu mai mult de 10 ani închisoare, iar acuzatul și-a mărturisit fără rezerve fapta în fața instanței, mărturisirea fiind susținută și de alte dovezi;

b) o contravenție incriminată prin art. 22 din Codul rutier, iar acuzatul pledează vinovat;

c) o contravenție incriminată prin art. 24 primul paragraf din Codul rutier, iar acuzatul pledează vinovat în fața instanței.

Conform art. 292 din același Cod de procedură penală, dacă inculpatul mărturisește în fața instanței, după înaintarea rechizitoriului, instanța va hotărî în ce măsură mai sunt necesare a fi administrate și alte dovezi.

Alte legislații (de exemplu art. 46 paragraful 2 din Codul penal german) nu prevăd o procedură specială, ci doar reducerea limitelor de pedeapsă ținându-se seama de conduita făptuitorului după comiterea faptei, în mod special de eforturile depuse de acesta pentru a repara paguba pricinuită ori pentru a ajunge la o înțelegere cu persoana vătămată. Acestea sunt însă împrejurări care pot constitui circumstanțe atenuante, așa cum sunt prevăzute și în art. 74 din Codul penal român, și care nu au o importanță determinantă referitoare la analiza din prezenta cauză.

Revenind la speța dedusă judecătii, Curtea reține că autorii excepției au criticat dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală întrucât prin termenul instituit, respectiv „până la începerea cercetării judecătorești”, este afectat principiul egalității în fața legii a cetățenilor, precum și principiul aplicării legii penale mai favorabile pentru inculpații care, deși se află în aceeași situație juridică, din motive obiective independente de voința lor pot fi sancționați diferit pentru aceeași faptă, în pofida faptului că unii dintre aceștia pot fi chiar coautori.

Curtea constată că dispozițiile contestate nu dispun *in terminis* cu privire la o sancționare diferită a persoanelor care se află în aceeași situație juridică. Instituția fiind nou-introdusă, implementarea ei în sistemul procesual penal poate genera, din cauza interpretărilor diferite, consecințe de anihilare a aplicării retroactive a legii penale mai favorabile pe considerente

discriminatorii ce nu țin de o anumită atitudine asumată de către inculpați ori de alte rațiuni obiective și rezonabile. Astfel de neajunsuri ar fi putut fi înlăturate prin introducerea în corpul Legii nr. 202/2010 a unor norme tranzitorii. În absența acestora, prevederile criticate, în acord cu art. 126 alin. (2) din Constituție, sunt de imediată aplicare, sens în care Curții Constituționale, fiindu-i interzis să se poziționeze în postura de legiuitor pozitiv, îi revine sarcina să analizeze conformitatea acestora, respectiv a înțelesului lor, într-o interpretare sau alta, cu exigențele constituționale. Altfel spus, prin constatarea compatibilității/incompatibilității prevederilor art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală cu Legea fundamentală, Curtea Constituțională nu se substituie competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, potrivit art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală, este singura în drept să hotărască asupra interpretării și aplicării unitare a legii. Aceasta deoarece, în timp ce dezlegarea obligatorie dată prin recursul în interesul legii, adresându-se judecătorului, are drept scop interpretarea și, respectiv, aplicarea unitară a normei juridice, prin considerentele și dispozitivul unei decizii a Curții Constituționale se asigură conformitatea normei juridice, adică a înțelesului său ori a unei anumite interpretări sau a alteia, cu principiile și regulile constituționale. Pe de altă parte, chiar dacă, printr-o decizie pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, instanța supremă dă o dezlegare obligatorie cu privire la interpretarea și aplicarea normei juridice, aceasta nu înseamnă că instanța de contencios constituțional nu poate examina constituționalitatea textului de lege, în interpretarea astfel stabilită (în același sens, a se vedea și Decizia nr. 854 din 23 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 21 septembrie 2011).

Așa fiind, pentru o analiză fundamentată a compatibilității prevederilor art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală cu dispozițiile și principiile constituționale invocate, Curtea urmează a stabili *natura juridică* a instituției consacrate prin art. 320¹ din Codul de procedură penală.

Din perspectiva conținutului, acordul de recunoaștere a vinovăției are o dublă natură — pe de o parte, este o instituție procesuală, iar pe de altă parte, este o instituție de drept material. Astfel, potrivit art. 320¹ alin. 7 teza întâi din Codul de procedură penală, „*instanța va pronunța condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii.*” Deși judecătorul este ținut de principiul cu rang constituțional al aplicării legii penale mai favorabile, Curtea constată că norma de drept penal se regăsește în corpul unei norme de procedură și este condiționată de îndeplinirea anumitor condiții procedurale.

Cât privește criteriile de delimitare a normelor de drept penal de cele de procedură penală, Curtea constată că așezarea acestor norme în Codul penal sau în Codul de procedură penală nu constituie un criteriu pentru deosebirea lor. De asemenea, dacă se ia în considerare criteriul *obiectului* de reglementare al normei, se constată că art. 320¹ alin. 7 din Codul de procedură penală este o normă care privește quantumul pedepsei aplicabile anumitor infracțiuni, putând fi încadrată în categoria normelor de drept substanțial, și nu în categoria celor de procedură penală. La aceiași concluzie se ajunge și dacă se ia în considerare criteriul *scopului* normei, care atribuie un drept, o facultate, nefiind o normă care să reglementeze proceduri. Totodată, nu poate fi înlăturat nici criteriul *rezultatului* la care conduce norma cu privire la răspunderea penală pe care o poate înlătura, reduce sau agrava. În măsura în care aplicarea concretă a unei norme la o speță dedusă judecătii, indiferent de ramura de drept căreia îi aparține, aduce o schimbare cu privire la condițiile de incriminare, de tragere la răspundere penală și de

aplicare a pedepselor, aceasta va cădea sub incidența legii penale mai favorabile. Așadar, faptul că textul în discuție figurează în Codul de procedură penală nu este un impediment în considerarea lui ca fiind o normă de drept penal susceptibilă de a fi aplicată retroactiv, în cazul în care este mai blândă.

În acest sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului când, prin Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2), paragrafele 111, 112 și 113, a statuat că simpla apartenență a art. 442, referitor la o procedură simplificată, la Codul de procedură penală italian nu poate fi decisivă. Prin urmare, chiar dacă acesta, alături de alte articole, descrie domeniul și etapele unei proceduri simplificate, sumare, alin. 2 al art. 442 din Codul de procedură penală italian are în vedere durata pedepsei care urmează a fi aplicată și care va fi redusă cu o treime. Nu există nicio îndoială că sancțiunile prevăzute de art. 442 alin. 2 din Codul de procedură penală italian sunt cele care urmează a fi impuse în cazul condamnării, fiind calificate dispoziții de fond de drept penal al căror scop a fost de descurajare. Așa fiind, instanța europeană a statuat că art. 442 alin. 2 din discuție reprezintă o dispoziție de drept penal material cu privire la durata pedepsei care urmează a fi aplicată în caz de condamnare în urma unei proceduri simplificate, intrând în domeniul de aplicare al art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Curtea este singura autoritate care are dreptul și obligația de a examina constituționalitatea prevederilor art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală. Prin urmare, Curtea urmează a analiza compatibilitatea dispozițiilor de lege criticate cu Legea fundamentală, pornind de la natura juridică a prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală, așa cum a fost stabilită mai sus.

Este recunoscut, de principiu, că impunerea prin lege a unor exigențe, cum ar fi instituirea unor termene sau condiții procesuale pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, are o indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept. Prin intermediul lor se asigură ordinea de drept, indispensabilă pentru valorificarea drepturilor proprii, cu respectarea atât a intereselor generale, cât și a drepturilor și intereselor legitime ale celorlalți titulari, cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde ocrotire.

Având dezlegarea constituțională să procedeze ca atare, legiuitorul trebuie să fie preocupat ca exigențele astfel instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu antreneze o restrângere excesivă a exercițiului vreunui drept, de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența acestuia (a se vedea în acest sens Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011).

Durata procesului și finalizarea acestuia depind adesea de o serie de factori, cum sunt: gradul de operativitate a organelor judiciare; incidente legate de îndeplinirea procedurii de citare; complexitatea cazului și alte împrejurări care pot să întârzie soluționarea cauzei (de exemplu, în situația disjungerii cauzei față de un coautor, acesta, grație întârzierii finalizării fazei de urmărire penală, spre deosebire de celălalt coautor, poate apela la procedura simplificată). De asemenea, în numeroase cazuri, durata proceselor nu depinde numai de atitudinea părților care pot formula sau nu diverse cereri sau se pot afla în situații de natură obiectivă, ci se datorează unor alte circumstanțe, care țin de organizarea justiției și de gradul de încărcare a activității parchetelor și instanțelor.

Pe de altă parte, încălcarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament

diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între mijloacele folosite și scopul urmărit. Așa fiind, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă de a reglementa prin lege organică infracțiunile, **pedepsele** și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legiuitorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și **condițiile răspunderii juridice pentru această faptă**. Reglementarea unui regim sancționator în funcție și de atitudinea de recunoaștere a vinovăției este expresia principiului egalității în fața legii, care impune ca la aceleași situații juridice să se aplice același regim, iar la situații juridice diferite tratamentul juridic să fie diferențiat. Prin urmare, dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală nu contravin principiului egalității în drepturi, fiind operante pentru toți inculpații aflați în aceeași situație juridică.

Referitor la critica potrivit căreia dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală contravin principiului aplicării legii penale mai favorabile, Curtea constată următoarele:

Acest principiu are în primul rând rang constituțional și, în subsidiar, rang legal, așa cum este statuat prin art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală și art. 13 din Codul penal. Pe cale de consecință, teza potrivit căreia producerea efectului în materia dreptului penal (art. 320¹ alin. 7 din Codul de procedură penală) este condiționată de îndeplinirea cerințelor de drept procesual penal (art. 320¹ alin. 1—6 din Codul de procedură penală) nu poate fi primită, deoarece principiul aplicării imediate a legii procesuale penale nu poate înfrânge principiul constituțional al aplicării legii penale mai favorabile. În esența sa, acest din urmă principiu are în vedere situațiile în care anumite infracțiuni sunt săvârșite sub legea veche, dar judecate sub imperiul legii noi.

Cât privește determinarea concretă a legii penale mai favorabile, este de observat că aceasta vizează aplicarea legii, și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și din noua lege, deoarece s-ar ajunge la o *lex tertia*, care, în pofida dispozițiilor art. 61 din Constituție, ar permite judecătorului să legifereze.

Or, dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală fiind de imediată aplicare, coroborat cu natura substanțial penală a alin. 7, este evident că acestea sunt mai favorabile atât timp cât, anterior soluționării definitive a cauzei, nu a existat posibilitatea reducerii limitelor de pedeapsă în cazul recunoașterii vinovăției. Determinarea caracterului „mai favorabil” are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: quantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă. Cu privire la aceasta din urmă, pot exista deosebiri de natură (o lege prevede ca pedeapsă principală amenda, iar alta închisoarea), dar și deosebiri de grad sau quantum privitoare la limitele de pedeapsă și evident la modalitatea stabilirii acestora în mod concret. Sunt numeroase situațiile care impun aplicarea legii mai blânde, dar pentru care nici Codul penal și nici Codul de procedură penală nu cuprind vreo dispoziție tranzitorie. Acest fapt nu este însă de natură a nega existența principiului consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, reflectat în art. 13 din Codul penal. Prin urmare, dat fiind rangul principiului statuat de art. 15 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că acesta are caracter axiomatic și,

consacrat ca atare, nu poate fi limitat de îndeplinirea unor condiții procedurale care din motive obiective nu au putut fi cunoscute de destinatarul lor.

Este îndeobște admis că procesul penal se desfășoară sub autoritatea ordinii normative de drept, care capătă caracter efectiv prin constrângere și conformare.

Prin urmare, deși legiuitorul nu a prevăzut *in terminis* care este calea de urmat în cazul recunoașterii vinovăției de către inculpații care au fost trimiși în judecată sub imperiul legii vechi, dar care, depășind momentul procesual al începerii cercetării judecătorești și până la soluționarea definitivă a cauzei, se judecă potrivit noii legi, Curtea constată că într-o atare situație este incident principiul legii penale mai favorabile. În cazul acestor situații tranzitorii trebuie să se țină seama de caracterul mixt al dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală, care consacră un caracter mai blând prin reducerea limitelor de pedeapsă, iar instanțelor de judecată, singurele în drept să hotărască cu privire la aplicarea legii în interpretarea constituțională astfel statuată, le revine sarcina de a stabili celelalte aspecte legate de concretul fiecărei spețe în parte.

Totodată, Curtea constată că o dispoziție legală care a comportat abordări similare se regăsește și în art. 10 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005. Potrivit textului, beneficiau de cauza de nepedepsire sau de reducere a limitelor de pedeapsă numai inculpații care au achitat integral prejudiciul cauzat până la primul termen de judecată, ceea ce a determinat existența unor critici în sensul că se încalcă principiul legii penale mai favorabile. S-a arătat că cei care au depășit acel moment procesual, în pofida principiului legii penale mai favorabile, erau discriminați în raport cu primii. Curtea a dat o dezlegare similară problemei, statuând, prin Decizia nr. 932 din 14 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 42 din 19 ianuarie 2007, că orice lege se aplică numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, care are efecte și asupra raporturilor juridice penale sau contravenționale născute anterior intrării sale în vigoare. În speța examinată, Curtea a constatat că primul termen de judecată poate fi considerat cel imediat următor datei intrării în vigoare a Legii nr. 241/2005, indiferent de faza în care se află judecarea procesului penal.

Pe cale de consecință, aceleași rațiuni sunt valabile și în ceea ce privește procedura în cazul recunoașterii vinovăției, textul fiind constituțional în măsura în care se înțelege că, până la încetarea stării de tranziție, în virtutea principiului constituțional al retroactivității legii penale mai favorabile, se aplică tuturor inculpaților care au fost trimiși în judecată înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010, dar care au depășit momentul procesual al începerii cercetării judecătorești. În acest sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2), paragraful 106, potrivit căreia în Europa și pe plan internațional s-a consolidat treptat un principiu fundamental al dreptului penal, în sensul aplicării unei legi penale care prevede o pedeapsă mai îngăduitoare chiar dacă a fost adoptată după comiterea infracțiunii.

În concluzie, Curtea constată că **dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care nu permit aplicarea legii penale mai favorabile tuturor situațiilor juridice născute sub imperiul legii vechi și care continuă să fie judecate sub legea nouă, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.**

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art. 320¹ alin. 1 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care înlătură aplicarea legii penale mai favorabile, excepție ridicată de Adrian-Marius Ciura în Dosarul nr. 11.452/271/2010 și de Daniel Ciuciu în Dosarul nr. 10.631/271/2010, dosare ale Judecătorei Oradea — Secția penală.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Pronunțată în ședința publică din data de 8 noiembrie 2011.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

DECIZII ALE PRIMULUI-MINISTRU

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIMUL-MINISTRU

DECIZIE

**privind numirea doamnei Christiane Gertrud Cosmatu
în funcția de subsecretar de stat la Departamentul
pentru Relații Interetnice**

În temeiul art. 4 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 111/2005 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Relații Interetnice, al art. 15 lit. d) și al art. 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare,

primul-ministru emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, doamna Christiane Gertrud Cosmatu se numește în funcția de subsecretar de stat la Departamentul pentru Relații Interetnice.

PRIM-MINISTRU
EMIL BOC

Contrasemnează:
p. Secretarul general al Guvernului,
Ștefan Găti,
secretar general adjunct al Guvernului

București, 30 noiembrie 2011.
Nr. 128.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

